Mr. DIRK DONKER CURTIUS *over het ontwerp van kieswet.*

—

VI.

In den catalogus van grieven tegen de anti-burgerzinnige kieswet, bleef de grief over de rijks-indeeling natuurlijk niet achter. De heer DONKER begon zijne oppositie tegen dit beginsel met eene halve adhaesie. Gelijk hij in den aanhef zijner redevoering gezegd had: »De wet bepaalt nu de kies»districten en, *waarheidlievend*, *gelijk* »*ik ben*, erken ik, dat dit eene ver»betering is," zoo zeide hij, bij het slot zijner redevoering: »Hier erken »ik weder, dat ik de bijeenvoeging van »*sommige* kiesdistricten beter keur, »dan hetgeen was voorgesteld bij het »wets-ontwerp van den 19den mei 1849; »het splitsen namelijk van het rijk in »kiesdistricten van juist 45,000 zielen »elk." Deze erkentenis verliest echter, door hetgeen volgt, veel in waarde: »Maar ik geloof, dat men hier te ver is gegaan, dat men van het ééne uiterste in het andere is vervallen. — Men kan kiesdistricten hebben van 45,000 zielen, van 90,000, van 135,000, van 225,000 zielen, naar de omstandigheden, naar de meerdere of mindere agglomeratie der bevolking en haar onderling verband. Ik vind het b. v. zeer goed, dat geheel Amsterdam bij elkander wordt gevoegd, dat is toch ééne gemeente, ééne bevolking, daar kan men zich onderling verstaan, en zal men tot een resultaat kunnen komen. Hetzelfde is het geval hier in 's Gravenhage, als ook te Rotterdam. Maar elders, in andere streken, waar wij niet vinden die opeenhooping van 90,000 zielen, om dáár 90,000 zielen bij elkander te brengen, dat is, op zijn minst genomen, eene ongerijmdheid. *Ik ben een practisch man*, ik beweer, dat ik mijn leven heb gebruikt, om door mijne oogen te zien (er zijn er, die ze opzettelijk toeknijpen,) om te ontdekken wat er rondom mij voorvalt, en nu zie ik daar een kiesdistrict op de lijst voor mij, een kiesdistrict van 90,000 zielen, dat zich over eene halve provincie uitstrekt, en daar zullen nu onder-kiesdistricten in worden opgerigt, volgens dat fameuse artikel, dat ik mij nog voorbehoud te bestrijden; er zullen, volgens dat artikel, onder-districten in komen, en de geest des volks streeft er naar om er veel te hebben, dat zal niemand ontkennen; men *wil* vele onder-kiesdistricten. Men zal zich nu niet in het hoofd-kiesdistrict alléén, maar in de diverse onder-kiesdistricten afzonderlijk vereenigen en elk districtje zal zijn candidaatje hebben en het toeval door 1, 2 of 3 stemmen zal beslissen, wie de twee zullen zijn, tusschen wie moet worden overgestemd." De heer DONKER wil slechts drie groote kiesdistricten, Amsterdam, 's Gravenhage en Rotterdam en verder districten van 45,000 zielen.

Op dit punt — indeeling in groote rijks-kiesdistricten — is de redevoering van den minister van Binnenlandsche Zaken bijzonder klaar en krachtig. Men vindt er al de bezwaren, van verschillende kanten en op verschillende wijzen, tegen dit beginsel ingebragt, beantwoord en wederlegd. Wij kunnen dit betoog hier niet in het breede overnemen, maar daar dit een hoofdbeginsel der wet en een met niet weinig heftigheid bestreden hoofdbeginsel is, willen wij toch de voornaamste punten van het betoog aanstippen.

Na aangetoond te hebben, dat, bij de verdeeling in kies-districten de provinciale grenzen niet *met studie* zijn voorbijgezien, vervolgde de minister aldus:

»Betrachting echter der provinciale grenzen, zoodat men zich aan de provinciale grenzen streng gebonden rekende, scheen mij toe, in de eerste plaats niet overeenkomstig met de grondwet, en in de tweede plaats strijdig te zijn met den aard van eene geenszins provinciale verkiezing."

(De toelichting van het eerste gedeelte gaan wij voorbij.)

»In de tweede plaats moet ik opmerken, dat het betrachten van de provinciale grenzen strijdig zoude zijn met den aard, met het karakter eener geenszins provinciale verkiezing. Wanneer de wet de kiesdistricten binnen de provinciën beperkt, wat doet zij? De wet zegt, dan, dat de ingezetenen der *provincie*, niet die van het *rijk* kiezen, ook waar het de algemeene vertegenwoordiging geldt. De wet zegt dan, dat zij het provincialisme ook de algemeene vertegenwoordiging wil doen formeren; zij roept den Noordbrabanter, den Gelderschman, den Overijsselaar, *niet* den Nederlander tot de keuze.

»Wij moeten niet meer louter een zamenstel van provinciën, wij moeten één Nederlandsche staat zijn. En wanneer ik zeg, dat ieder Nederlander zich, in de eerste plaats, lid van dien staat moet gevoelen, dan geloof ik een woord te zeggen, hetwelk hier althans op alle banken weerklank zal vinden. En ook buiten deze Kamer, mijne heeren, zijn wij op dezen weg reeds verre gevorderd. En nu zou men in de wet brengen een beginsel, dat de ontwikkeling van dat gevoel tegen gaat? provinciale afzondering in de wet vestigen? Niet de numerieke meerderheid, maar het besef dier Nederlandsche eenheid is het beginsel van het nieuw systeem.

»Men heeft mij gezegd: Gij denkt de provinciale grenzen weg, en gij kunt die niet wegdenken. Ik antwoord: Mijne heeren, de algemeene wetgever, het algemeen bestuur denken inderdaad de provinciale grenzen weg. Men heeft mij gezegd: Gij wischt de grenzen van de provinciën uit; gij verdooft den provincialen geest, en het provincialisme is eene kracht, die moet worden gespaard. Ik wisch, Mijne heeren, geene grenzen uit; ik breek geene kracht; ik wil het breken der nationale kracht verhoeden. Maar ik meen, dat aan het provincialisme geene stem mag worden gegeven, dáár waar het provincialisme niet te pas komt. Aan het provincialisme is een ruime kring in de Grondwet aangewezen; een omvang van regten, die uitgewerkt en ontwikkeld zullen worden in de provinciale wet. De provinciën hebben ieder hare vertegenwoordiging, en die vertegenwoordiging heeft hare eigenaardige bevoegdheid, maar ik kan niet gelooven, dat het met de grondwet meer dan met den aard der zaak zoude te rijmen zijn, zoo de ingezeten der provincie eene dubbele vertegenwoordiging had. Ik zeg: eene *dubbele* vertegenwoordiging: eerst in de provinciale vergadering, en dan nog eens in de Tweede Kamer der Staten-Generaal. En dit wordt bedoeld, dit wordt verlangd wanneer men wil, dat de provinciale grenzen worden geëerbiedigd bij de regeling van het kiesregt voor de Staten-Generaal. Mij dunkt, dat de wetgever, wanneer zij daarbij over de provinciale grenzen heenziet, hetzelfde doet, hetgeen de ingezeten van de provincie doen moet, die geroepen wordt om een lid te kiezen voor deze Kamer; hij moet dan treden buiten den provincialen kring.

»Men heeft mij gezegd, Mijne heeren, gij sticht tweedragt: de ingezetenen van twee, van drie onderscheidene provinciën zamengebragt in één kiesdistrict, zullen zich niet verstaan. Men heeft een beeld bijgebragt. Men heeft gezegd: Sluit twee personen die elkander niet kunnen lijden in ééne kamer op, en de betrekking zal niet beter worden; de twist zal klimmen. Ik neem hetzelfde beeld; ik zie echter af van de opsluiting in ééne kamer, en zeg: Zet twee menschen, die elkander niet kunnen lijden, te zamen aan ééne nuttige taak, bij welker vervulling zij beiden veel belang hebben, dan zal de onmin, bij het gemeenschappelijk belang, dat er bestaat, de gemeenschappelijke vervulling, op den duur, niet schaden, ja allengs verdwijnen. Zoolang men slechts provinciale kleuren wil volgen, zoolang men slechts een Friesch, Hollandsch, Drentsch Nederlanderschap wil erkennen, zal eenheid niet bereikbaar zijn en het algemeen belang achterstaan. Ik kan mij voorstellen, Mijne heeren, dat wanneer de Fries moest aanzien, dat de Overijsselaren tot de zamenstelling van zijne, van de Friesche, provinciale vertegenwoordiging medewerkten, hij dit naauwelijks zou dulden. Maar ik kan mij niet verbeelden, dat wanneer de nationale kleuren worden opgestoken, de Fries, de Gelderschman, de Noordbrabanter, de Drenthenaar zich niet om eenen standaard zullen scharen.

»Men heeft gezegd, Mijne heeren, nationale verkiezingen die willen wij ook; maar nationale verkiezingen moeten op het nationale eigen gebouwd zijn, en ge breekt het nationale eigen af, wanneer ge het provincialisme niet eerbiedigt, ook bij de keuze van de algemeene vertegenwoordiging. Mijne heeren, wanneer wij slechts kennen een Friesch, een Groningsch, een Limburgsch Nederlandschap, inderdaad, ik geloof, dat wij dan kunnen zeggen, dat *nationaal* eigen bij ons niet bestaat."

Ten slotte wllen wij nog dat gedeelte der beantwoording mededeelen waar de minister het argument van de noodzakelijkheid tot het uit elkander houden der *verschillende bestanddeelen* en de *onderdrukking der minderheden* behandelt en weêrlegt:

»Maar, zegt men, groote kiesdistricten zijn niet aannemelijk; want, groote districten vereenigen, groote districten smelten zamen, en wat moet de algemeene vertegenwoordi-

ging doen? Zij moet, heeft men gezegd, de *verschillende* bestanddeelen der natie, der Nederlandsche maatschappij uitdrukken. Is dit waar, mijne heeren, dan is de oude représentatie van afzonderlijke standen, klassen, genootschappen, corporatiën, de beste. Neen, de vertegenwoordiging moet niet de *verschillende*, de *afzonderlijke bestanddeelen* der natie, zij moet de *eenheid* des volks uitdrukken."

»Dat de groote kiesdistricten bestanddeelen van verschillende soort, tot dusverre vreemd aan elkander, tot zamenwerken zullen nopen en verpligten, mijne heeren, ik acht het eene aanbeveling der groote kiesdistricten, en ik houde mij overtuigd, zoo ver iemand eene overtuiging kan hebben ten aanzien van toekomstige waarschijnlijke zaken, ik hond mij overtuigd, dat tusschen de deelen des volks, tot dusver, ik wil niet zeggen *vreemd* of *gescheiden*, maar niet met elkander in verstandhouding, thans die verstandhouding, ten gevolge der zamenwerking zal geboren worden; dat zij op grond van het publiek belang, in verstandhouding zullen treden tot gezamenlijke keuze voor de algemeene vertegenwoordiging, en dat die zamenwerking voor het publiek belang zal terugwerken op de bijzondere belangen. Teregt heeft een geacht redenaar gezegd, dat het doel bij de verdeeling in groote districten niet is geweest, inbreuk te maken op de provinciale zelfstandigheid. Het doel is, de kiezers los te maken van plaatselijke betrekkingen en eenzijdigheid; het doel is, de stem van elk kiesdistrict, zooveel de wet het vermag, te maken tot eene onafhankelijke stem, alleen geregeld naar de inzigten van de kiezers ten aanzien van de algemeene zaak. Een geacht redenaar geeft gezegd: de kiesdistricten mogen niet wijder worden uitgezet dan de grenzen van, zoo als die geachte spreker het noemde, het gewoon sociaal verkeer. Zoo dit niet mag, dan zal de wetgever al de bekrompenheid van den gewonen dagelijkschen omgang in deze hoogste kiesverrigting van de burgers overbrengen of zien overbrengen. Ik geloof veeleer, dat de kring der kiesverrigting wijd moet zijn; dat de kiezer moet worden gebragt op een gebied, waar hij van de vooroordeelen, van de hartstogten, van de gewoonten van het alledaagsch sociale leven ten eenemale vrij is.

»Een ander bezwaar, en dit is mij bijzonder tegen geworpen door dien eigen spreker, gelijk door den spreker van dezen morgen, is: gij onderdrukt, heeft men mij gezegd, de minderheid.

»Zoo zeer als iemand eerbiedig ik, mijne heeren, de krachten, die in minderheden kunnen schuilen. Ik heb jaren lang zelf behoord tot eene minderheid en ik wenschte vooral geene kracht te onderdrukken, die begint minderheid te zijn en meerderheid moet worden. Maar waardoor zal zij het worden? Zij zal, zoo ik mij niet bedrieg, meerderheid worden door hare zedelijke kracht, door den invloed, dien zij uitoefent op het geheel. Zij zal het niet worden wanneer gij haar afzondert en in een hoek plaatst, waar ze alleen meester is; wanneer gij ze plaatst buiten verband met het ligchaam, waarop ze moet werken."

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *5 juli*. De Keurvorst van Hessen heeft uit Philipsruhe een patent van den 28sten junij uitgevaardigd, waarin hij het wantrouwen der staten jegens zijn ministerie *Hassenpflug*, als ongegrond, het niet verleenen aan het ministerie van het verlof tot inning der belastingen als eene weigering van belasting beschouwt en zijn regt betoogt tot het ontbinden der staten. Ook deelt de Keurvorst in dit stuk zijne afscheiding van de Pruisische Unie mede. Ten slotte geeft de Keurvorst het vertrouwen te kennen, dat zijne onderdanen hunne belastingen vrijwillig zullen blijven opbrengen; mogt hij zich hierin bedriegen, dan zoude hij uit eigene middelen, bij wijze van voorschot, in de staatsuitgaven voorzien.

— Onder de staatkundige gevangenen bevindt zich ook dr. *Sander* (uit Köthen), die, in den laatsten tijd der Badensche omwenteling, als minister gefungeerd heeft. Hij werd tot 2 jaren tuchthuisstraf veroordeeld, maar de Groothertog heeft hem genade verleend, onder de voorwaarde, dat hij naar Amerika vertrok en 1000 gl. schadevergoeding betaalde. In het algemeen wordt aan vele veroordeelden genade verleend wanneer zij naar Amerika willen vertrekken.

Hamburg, *4 juli*. De regering der hertogdommen heeft aan de kommandanten der verschillende korpsen het bevel uitgevaardigd, om oogenblikkelijk alle verlofgangers en de geheele reserve op te roepen en geene verdere verloven te verleenen. Overal, zoo bij burgers als militairen, heerscht de grootste blijdschap omdat men na hoop heeft eindelijk tot eene beslissing der quaestie met Denemarken te komen. Het leger der hertogdommen bedraagt 40,000 man.

Weenen, *2 juli*. Men ziet de opheffing van den staat van beleg alhier, met 1 september e.k. te gemoet.

— Graaf *Edmund Zichij*, broeder van den door *Görgeij* ter dood veroordeelden graaf *Eugenius Zichij*, heeft afgezien van de reeds begonnen regterlijke vervolging van den gewezen dictator, na het ontvangen van een eigenhandig schrijven des keizers, die daarin te kennen gaf, dat gewigtige staatkundige beweeggronden de voortzetting van dit preces onraadzaam maakten.

Berlijn, *2 juli*. De grootsche uitvinding der electro-magnetische telegraphie is in Pruisen reeds zoozeer tot ontwikkeling gekomen, dat ons vaderland in dit opzigt met de meeste Europesche staten kan wedijveren, en velen reeds verre is voorbij gesneld. Reeds heeft de Pruisische regering de uitgestrekte liniën van Berlijn naar Aken, Frankfort a/M, Hamburg, Stettin, Breslau en Oderberg daargesteld, en ten gebruike aan het publiek afgestaan. De linie naar Oderberg staat met de Oostenrijksche liniën in verband, en weldra zal van de Adriatische zee de electrieke draad zich tot aan de kusten van het kanaal uitstrekken, want met 1 october aanstaande treedt tusschen Pruisen en België een verdrag in werking, waarbij de telegraaf-liniën tot aan Ostende en de Fransche grenzen worden uitgebreid.

Het Fransche gouvernement is er reeds op bedacht, van Parijs uit, met zijne linie die grenzen te naderen.

Bij de verdere daarstelling der Oostbaan, zal de telegraaf-linie zich tot Koningsbergen uitstrekken. Zijliniën van Stettin tot Swinemünde en van de Hamburgsche linie tot Lubeck, zijn hare uitvoering nabij.

In Saksen is de Dresden-Leipziger linie thans gereed, en sluit zij zich aan de Berlijn-Leipziger linie aan.

Ook Beijeren gaat met het aanleggen zijner telegraphen voort, en daar de Zuid Duitsche staten hierbij niet kunnen ten achter blijven, zoo zal zich binnen kort een groot telegraphen-net over Duitschland en een deel van Europa uitstrekken.

Tot nadere bepaling eener gemeenschappelijke organisatie van het telegraphen-wezen in Duitschland, komt in den loop dezer maand te Dresden eene commissie bijeen, van gevolgmagtigden der Pruisische, Oostenrijksche, Saksische en Beijersche regeringen, welke bij het daarstellen der bepalingen, op gelijke wijze zal te werk gaan, als bij het Duitsch-Oostenrijksche postverdrag, voor eenigen tijd gesloten.

In Pruisen behoort het telegraphen-bestuur tot het departement van Koophandel en Nijverheid, en wel tot de eerste afdeeling, de generale posterij.

Voor het speciaal beheer der telegraphen inrigting bestaat eene telegraphen-directie, welke bij de 1ste afdeeling van het ministerie gelijke plaats bekleedt als de opper-postdirecteur.

De directie wordt door een telegraphen-directeur, overeenkomstig zijne instructie, onder eigene verantwoordelijkheid, zelfstandig gevoerd. Een der regtsgeleerden bij de generale posterij, verleent den regtskundigen bijstand.

Ten einde den directeur bij te staan en hem te vertegenwoordigen, wordt bij de directie een raad aangesteld.

Eindelijk nog is het toezigt over de telegraphen-stations en de gezamenlijke liniën aan een aantal ingenieurs opgedragen, die daartoe worden bijgestaan door eenen ministeriëlen commissaris voor technische zaken.

Berlijn, *5 juli*. De met Denemarken gesloten vrede blijft voortdurend het onderwerp der beschouwingen van de drukpers en wordt door sommige bladen heftig aangevallen. Gisteren is aan de Duitsche staten, welke bij de Sleeswijk-Holsteinsche zaak betrokken zijn, mededeeling gedaan van het sluiten des vredes met Denemarken.

— Onze gezant te Weenen, graaf *Bernstorff*, is heden naar zijnen post teruggekeerd. Hij brengt, naar men verneemt, de officiëele verklaring over dat Pruisen de vertrouwelijke onderhandelingen als afgebroken beschouwt, vermits Oostenrijk de schorsing der unie verlangt. Indien de Frankfortsche conferentie (als plenum wordt zij niet erkend) voorstellen wil doen omtrent het definitive bestuur, en zij worden door het Oostenrijksche kabinet aan het Pruisische toegezonden, dan zullen die ontvangen worden. Inmiddels is besloten, om het provisorium der unie nog voor drie maanden te verlengen. De unie zal zich drie doeleinden ter bereiking voorstellen, namelijk: bescherming naar binnen en naar buiten, bewerking en invoering der bekende wetten, eindelijk gemeenschappelijke stappen tegenover het plenum.

— De minister van koophandel heeft vastgesteld, dat te Berlijn eene voortdurende tentoonstelling zou plaats hebben van buitenlandsche fabrijk-voortbrengselen, welke der Pruisische nijverheid tot modellen kunnen dienen.

ENGELAND.

De Londensche dagbladen deelen de volgende korte levenschets van den overleden staatsman Sir *Robert Peel* mede:

»*Robert Peel*, die eene zoo langdurige, groote en roemrijke rol op het staatkundig tooneel vervulde, was de zoon van een fabrikant te Bury in Lancashire, en werd den 5den februari 1788 aldaar geboren, zoodat hij den leeftijd van 62 jaren en bijna 5 maanden bereikt heeft. De zaken zijns vaders waren zoo uitgebreid, dat hij in 1803 meer dan vijftien duizend personen in het werk had en ruim 40,000 ponden sterling, alleen op gedrukte goederen, aan accijnsen betaalde. De zoon werd reeds vroeg naar de school te Harrow gezonden, waar Lord *Byron* een zijner schoolmakkers was. Van daar ging hij naar Oxford, waar hij in 1808 een bijzonderen graad behaalde, en kwam ten volgenden jare in het parlement, als vertegenwoordiger der Iersche stad Cashel. Weldra werd hij tot onder-secretaris van staat voor Binnenlandsche Zaken gekozen, in welke betrekking hij de belangen der Iersche protestanten ijverig voorstond, weshalve zijne in 1812 gevolgde benoeming tot eersten secretaris voor Ierland, de roomsch katholijken in dat rijk zoozeer hinderde als zij den protestanten welkom was. Reeds van toen heugt de politieke strijd, dien hij gedurende zoo vele jaren met *D. O'Connell* volhield. In 1822 werd hij secretaris van staat voor Binnenlandsche Zaken, maar legde dien post in 1827neder, omdat hij geen lid van een kabinet wilde zijn aan welks hoofd de heer *Canning* stond. Hij kwam andermaal aan het bestuur toen een ministerie met lord *Wellington* aan het hoofd optrad, en was ook in dat kabinet secretaris van staat voor Binnenlandsche zaken, tot op de optreding van den Graaf *Grey* in 1830. Intusschen had zich zijne politieke zienswijze ten opzigte van de regten der roomsch-katholieken aanmerkelijk gewijzigd, en was hij het, die in 1829, tegen genoegen der kroon, het wets ontwerp tot wegneming van sommige hunner grieven ingebragt. Kort daarna trad hij af, kwam in december 1834 weder voor weinige maanden, als eerste lord der thesaurie en kanselier der schatkist, aan het roer der zaken, en bleef, na eene nederlaag van het ministerie in het lagerhuis, van april 1835 tot in 1841 buiten het bewind, want een verschil van gevoelen tusschen hem en de kroon was oorzaak, dat hij in 1839 aan den hem opgedragen last tot vorming van een ministerie, niet voldoen kon. Van september 1841 af tot in juli 1846, was hij weder eerste minister, en gedurende dit tijdvak zijner loopbaan, voerde hij die gewigtige finantiëele en staathuishoudkundige hervormingen in, die zijnen naam inzonderheid beroemd zullen maken.

Londen, *5 juli*, *des avonds*. Lady *Peel* blijft ernstig ongesteld. De Koningin heeft gisteren tweemaal naar haren toestand doen vernemen.

— *Robert Pate*, de man, die de aanranding op H. M. heeft gepleegd, heeft heden andermaal te regt gestaan. De belangstelling bij het publiek was veel minder groot dan bij het eerste verhoor. De misdadiger had een minder frisch voorkomen, waarschijnlijk het gevolg van zijne opsluiting. De voornaamste getuige was sir *James Clarke*, lijfarts der koningin, die verklaarde, dat hij kort na het voorval bij H. M. werd ontboden, als wanneer hij aan den linker slaap van het hoofd eene schrap ontdekte, waaruit bloed te voorschijn kwam, en eene aanmerkelijke zwelling. Ten slotte werd hij naar Newgate vervoerd, om later voor den bevoegden regter te staan.

— De heer *Green*, zal dezen nacht uit Vauxhall Gardens eene luchtreis ondernemen met zijne *Coronation*-ballon en om hem eenigzins vergoeding te verschaffen voor de beschadiging van de groote *Nassau*-ballon, waarmede hij dezer dagen in zee was gevallen, zijn de entréegelden van den tuin geheel ter zijner beschikking gelaten.

Londen, *6 juli*. Op het einde der zitting van eergisteren heeft het Lagerhuis eene motie van sir *B. Hall* verworpen, welke ten doel had om de oprigting van het gebouw in Hydepark voor de groote tentoonstelling van 1851, te verhieden.

— Gisteren avond is het stoffelijk overschot van

sir *Robert Peel*, zonder buitengewone plegtigheden, in eene met rood fluweel bekleede kist geplaatst en per spoortrein naar Tamworth vervoerd, waar zich het familie-graf bevindt.

Het plan is gevormd om voor sir *Robert Peel* een monument op te rigten uit de bijdragen van alle standen des rijks. Iedere bijdrage mag niet meer dan één stuiver zijn. Er heeft zich tot ontvangst dier gelden eene commissie gevormd, waarin men lord *John Russell*, burggraaf *Hardinge*, den heer *W. E Gladstone*, enz. opmerkt.

BELGIË.

Brussel, *6 julij.* Aanstaanden maandag zullen de discussiën over de wet op de drukpers, in de Fransche Wetgevende Vergadering eenen aanvang nemen. Op voorstel van den rapporteur, den heer *de Chasseloup Laubat*, heeft de vergadering gisteren het besluit daartoe genomen, niettegenstaande de oppositie der geheele conservatieve drukpers, met den *Constitutionnel* zelf daaronder begrepen, welk blad gisteren morgen zeide dat, zoo eenige wet van de orde van den dag moest worden teruggewezen, het dan deze was. De *Constitutionnel* had dan ook wel gelijk, want, het beginsel der vrijheid van drukpers zelf daargelaten, aannemende dat eene wijze staatkunde aanraadt haar te beperken, zoude men bezwaarlijk meer verouderde, minder afdoende, in één woord bespottelijkere bepalingen op een kunnen hoopen, dan de meeste dergenen zijn, waaruit deze wet is zamengesteld. Men kan zeggen dat de regering en de commissie haar vernuft niet bijzonder hebben behoeven te scherpen, om een dergelijk werk tot stand te brengen. En toch is het zeker dat de meerderheid dat zal aannemen; door dit te doen zal zij evenwel, in plaats van zich krachtig te betoonen, zoo als zij ongetwijfeld meent, slechts een bewijs geven van onvermogen en zwakheid.

Het aan de orde van den dag stellen der wet op de drukpers is eene hulde door den heer *Dupin* aan de nagedachtenis van sir *Robert Peel* gebragt, toen hij het voorzitterschap weder aanvaardde waartoe hij den vorigen dag op nieuw was benoemd, zijn de eenige feiten die der vermelding waardig zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, *5 julij.* De benoemingen van twee Protestantsche leeraren, als leden van den hoogen raad van onderwijs, zijn thans bekend. Het zijn de HH. *Montandon* en *Cuvier*. De heer *Coquerel*, die vermoedelijk tot deze betrekking zouden gekozen zijn, had verzocht niet in aanmerking te komen.

— Volgens berigten uit St. Leonards neemt de gezondheidstoestand van *Lodewijk Philips* zoodanig in beterschap toe, dat hij dagelijks weder eenige uren wandelt.

— Volgens het *Bulletin de Paris* zou de Paus besloten hebben, voor als nog geene constitutie aan zijne staten te schenken.

— Sommige dagbladen, en met name *le Pouvoir*, spreken van de zwangerschap der gravin *van Chambord*, maar men blijft dit berigt als eene mystificatie beschouwen.

— Gisteren is de heer *Persigny*, gezant van Frankrijk aan het hof te Berlijn, derwaarts teruggekeerd.

— De regering heeft van den prefect van het departement van den Boven-Rijn bij telegraphische depêche berigt ontvangen, dat de Rijn plotseling is beginnen te wassen. Alle mogelijke voorzorgen waren genomen en tot nog toe had men geenerlei ongelukken te betreuren.

— Naar men verzekert zal een portret van sir *Robert Peel* in het museum van Versailles geplaatst worden, in de galerij der beroemde vreemden, waar reeds het afbeelsel van *Canning* prijkt.

— Berigten uit Algerië, loopende tot 30 junij, melden, dat eene colonne Fransche soldaten onder bevel van den generaal *de St. Armand*, uitgetrokken was, om verscheidene oproerige stammen, die hoofdzakelijk weigerden de achterstallige belasting van 1849 en die van 1850 te voldoen, ten onder te brengen. De colonne begaf zich daartoe het eerst naar de valei van Oued-el-Abiod; daar slaagde de generaal beter dan hij zulks gehoopt had. De opperhoofden der stammen, verrast door de spoedige aankomst der colonne, konden niet anders dan zich onderwerpen en betalen. Van daar verder rukkende, stuitten de troepen bij den doortogt van Kanga de Tignahanimias. Deze was niet door te trekken wegens de vervaarlijke massa rotsblokken, die er ellen hoog in opgestapeld lagen. Men verkende echter het terrein, waarna de genie aan den arbeid ging. Na zes uren onophoudelijken arbeid slaagde men er in een mijn te leggen die, eenmaal met gunstig gevolg gesprongen, de troepen veroorloofde hunnen weg te vervolgen. De generaal zeide van gevoelen te zijn, dat hij en zijne troepen de eersten waren die dezen doortogt betraden, doch na een moeijelijken marsch te midden van denzelven aangekomen, vond men een in de rots gebeiteld Latijnsch opschrift, hetwelk bewees dat onder de regering van *Antoninus Pius* (omstreeks 150 jaren na J. C.) het zesde Romeinsche legioen daar gekampeerd had.

Eenige dagen daarna was de colonne in de nabijheid van de door de stammen van Sahel en Setif bewoonde dorpen aangekomen. Deze, alhoewel mede verrast door de onverwachte aankomst van de colonne, weigerden zich te onderwerpen en grepen naar de wapens; er ontstond een bloedig gevecht, waarbij van beide zijden vele dooden vielen, een aantal strijders gekwetst werden en door de colonne vijf en twintig oproerlingen gevangen werden genomen; hierop namen de opperhoofden der stammen met hunne onderhoorigen de vlugt en staken de troepen vervolgens de dorpen in brand, die tot aan de steile rotsen waaraan zij grensden, door het vuur zijn verteerd. Als oorzaak voor dezen buitengewonen maatregel wordt opgegeven, dat men alleen door dergelijke gestrenge handelwijze de door geloofsijver verblinde gemoederen der oproerige stammen, kan ten ondebrengen.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *7 julij.* Z. M. de Koning heeft den 4 dezer Hoogst deszelfs bekrachtiging verleend aan het ontwerp van kieswet. Deze wet is alzoo thans in het *Staatsblad* opgenomen en heeft haar volkomen beslag erlangd.

— In de residentie is aangekomen en aan het *hôtel de Bellevue* afgestapt, Z. H. de Hertog *van Leeds*, komende van het Loo, zich begevende naar Engeland.

— Met genoegen verneemt men dat onze stadgenooten, de heeren *de Meijer*, goud- en zilversmid en *P. Sterkman*, ijzergieter, naar de groote tentoonstelling in Londen, voorwerpen zullen zenden, vervaardigd in hunne werkplaatsen.

— De derde haringjager was gisteren avond voor Goederede in het gezigt; daar de wind echter ongunstig was, wordt hij eerst heden avond te Vlaardingen verwacht.

Delft, *3 julij.* Heden zijn, voor de daartoe benoemde commissie, afgeloopen de examina, afgelegd tot het bekomen van het diploma voor civiel ingenieur, van de academie ter dezer stede. De uitslag daarvan is geweest, dat de twintig heeren studenten, die zich daartoe dit jaar hebben aangemeld, alle zijn toegelaten. Het zijn de heeren: *H. van Beusekom*, *F. Bleckman*, *J. Enschedé*, *J. Witsen Elias*, *A. F. Goudriaan*, *J. T. Hennequin*, *J. Kater*, *H. van Ketwich*, *C. de Bruijn Cops*, *P. Maas Geesteranus*, *H. de Neufville*, *M. E. C Plemp*, *W. Post*, *W. H. F. H. van Ruders*, *R. Reinders*, *W. van Rijn*, *A. O. van de Santheuvell*, *A. Simons*, *S. Tierens* en *W. J. Wolterbeek.*

In het vorige jaar was de uitslag der examina minder gelukkig, daar op het getal studenten, dat zich aangeboden had, vier namelijk, drie werden afgewezen; de vierde toegelatene was alleen de heer *J. van der Toorn.*

Groningen, *5 julij.* Van goederhand ontvangen wij de volgende mededeeling, en vestigen daarop de aandacht van allen, die bij het daarin behandelde onderwerp belang hebben of daarin belang stellen:

»Uit Dresden wordt, van den 23sten junij laatstl. het volgende geschreven: »Het ministerie van het openbaar onderwijs neemt thans ernstige maatregelen, om de gymnastie op alle openbare inrigtingen van onderwijs in te voeren. Het heeft als directeur voor de Dresdener gymnastische normaalschool voor onderwijzers, den cantor en gymnasiaal-leeraar *Klosz*, te Zeitz beroepen; een man welke tot dusver de betrekking van onderwijzer in de gymnastie vervulde en ook als schrijver over dit vak bekend is. — In 't vervolg zullen alle onderwijzers binnen Saksen eenen halfjarigen cursus aan deze normaal-inrigting moeten doorbrengen, om zoodoende geschiktheid te erlangen, om de hun toevertrouwde jeugd ook in de kunstmatige ligchaamsoefeningen te kunnen onderwijzen."

»Ook wij verwachten dat er in ons vaderland een getal van zes normaalscholen, door de tusschenkomst en de stoffelijke ondersteuning van de maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, tot stand zal komen, waarop ook den onderwijzers, volgens de bedoelingen van de maatschappij, gelegenheid zal worden gegeven, het gymnastisch onderwijs van nabij te leeren kennen.

»Mogten ze spoedig tot stand komen en weldra eene nieuwe wet op het lager onderwijs de algemeene invoering der gymnastie vaststellen, opdat Nederland zich ook kunne verheugen in een volledig opvoedingsstelsel van wege 's lands bestuur, eene eerste behoefte voor het volks.

»Als in strijd met het bovenstaand berigt, lezen wij, dat in Saksen, evenals in Oostenrijk en Bohemen, de gymnastische oefeningen van regeringswege zouden zijn verboden. Ofschoon zoodanig bevel ons van enkele regeringen niet zoude verwonderen, omdat men ook nu weder voor een krachtig, naar geest en ligchaam ontwikkeld volk begint te vreezen, zoo hebben nogtans deze opheffingen alleen betrekking op die *clubsen*, welke zich in hunne bijeenkomsten hoofdzakelijk bezig houden met de gymnastie. — Welk deel sommigen dezer clubsen gehad hebben in de laatste volksbewegingen, is bekend. Deze opheffingen te willen uitstrekken tot de opvoeding der jeugd, zoude eene schending zijn van de heiligste regten der ouders. (*G. Crt.*)

Arnhem, *8 julij.* De *Drentsche Courant* deelt het volgende mede:

Te Assen liep het gerucht, dat de heer *van Randwijck*, thans lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor Drenthe, zeer in aanmerking zou komen voor de betrekking van gouverneur-generaal van Neêrlands-Indië, waarvan de heer *Rochussen* wenscht ontslagen te worden.

— De Nederlandsche maatschappij tot bevordering van nijverheid heeft aan de belanghebbenden herinnerd, dat de 73ste jaarlijksche algemeene vergadering zal geopend worden op dingsdag 16 dezer, des voormiddags te 9 ure, in het lokaal der staten van Noord-Holland, op het Prinsenhof te Haarlem.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van zaturdag 6 julij.

BERAADSLAGING OVER DE SCHEEPVAARTWETTEN.

Aan de orde is de beraadslaging over de amendementen, voorgesteld door den heer *de Monchy* op en na art. 4 van ontwerp lett. A.

Vooraf echter vindt de heer *Duymaer van Twist* zich verpligt te rectifieren eene uitdrukking, voorkomende in de eerste rede van den heer *van Hall*, en waarbij deze zegt, dat de spreker in der tijd het tarief van 1845 zou hebben verdedigd en goedgekeurd. Spreker was alstoen niet in de zaal tegenwoordig, maar verklaart nu, dat hij juist het tegenovergestelde gedaan heeft, gelijk blijkt uit de *Staats-Courant* van dien tijd, waaruit spreker eenige zinsneden voorleest. — De heer *van Hall* zegt, dat hem dit waarschijnlijk ontglipt zal zijn, maar dat hij moet opmerken, dat zijne éénige vergissing slechts in één woord bestaat. Hij zeide toch, dat de heer *van Twist* het tarief had verdedigd en goedgekeurd en dit nu is niet zoo. Hij heeft het wel verdedigd, maar niet goedgekeurd.

De heer *de Monchy* verdedigt alsnu zeer breedvoerig zijn eerste amendement op art. 4, strekkende om het *garen* van hennep, vlas en werk en het kabel-, schijf- en zeilgaren, in plaats van op 60 cent de 100 pond, op *f* 1 te stellen bij den invoer; en voorts het *touwwerk*, als: kabels of geslagen want en alle ander touwwerk, bij den invoer te belasten, in plaats van met 60 cent, met *f* 2 de 100 pond. Hij beveelt zijn amendement aan uit het oogpunt, dat de fabrieken, bij deze onderwerpen betrokken, zoomede die, waarop doelt zijn tweede amendement, betrekkelijk het koper, spiauter of zink, tot dusver bij ons eene krachtige bescherming hebben genoten, en om alsnu den overgang niet al te plotseling te doen plaats hebben, vooral ook nadat, door de aanneming van zijn amendement op het registratie-regt van vreemde bodems, de scheepsbouw meer is gefaciliteerd, niet met het doel van bescherming, maar als een geleidelijke overgang tot vrijheid. — Zijn tweede amendement strekt om geheel weg te laten uit de afgeschafte bepalingen A en uit de nieuw ingevoerde bepalingen B, het *koper* en al wat daartoe behoort, en het spiauter of zink, dus met andere woorden geene wijziging aan te brengen, gelijk bij het ontwerp wordt voorgesteld, in die artikelen. Over deze amendementen ontstaat eenige discussie; de *minister van Finantiën* kan er zich niet mede vereenigen.— De heer *van Rijckevorsel* verklaart zich voor het eerste en tegen het tweede. — De heer *van Naamen* verdedigt mede het eerste, omdat er z. i. gegronde vrees bestaat, dat de touwslagerijen de mededinging van Engeland en van andere staten niet zullen kunnen volhouden. — Ook de heer *Dirks* verklaart zich voor het eerste amendement, terwijl de heer *Ter Bruggen Hugenholtz* er zich niet mede vereenigen kan.

Bij stemming wordt het amendement nopens het garen en touwwerk *aangenomen* met 33 tegen 31 stemmen; het tweede *afgestemd* met 43 tegen 21 stemmen.

Vervolgens komt in discussie het derde amendement van den heer *de Monchy* op art. 4, hetwelk strekt om, in plaats van de thee bij invoer met *f* 20 per 100 pond te belasten, gelijk bij het ontwerp geschiedt, de volgende wijziging daarin te brengen:

Thee, regtstreeks en met ongebroken last uit China of uit de O. I. bezittingen van den staat ingevoerd, met *f* 18, en de *thee*, van elders of met gebroken last ingevoerd, met *f* 34 per 100 pond te belasten.

De voorsteller heeft zijn amendement zeer in het breede en uit het oogpunt der redelijkheid en tot wering van den sluikhandel toegelicht en verdedigd, zoowel toen als nadat de minister en sommige sprekers daarover het woord hadden gevoerd. — De *minister* heeft als zijn hoofdbezwaar tegen dat amendement te kennen gegeven, dat hetzelve lijnregt aandruischt tegen art. 1 van het ontwerp, waarbij de opheffing van alle diff. regten als principe is aangenomen, en omdat dus ook aan andere natiën het regt zou gegeven worden zich te beklagen daarover, dat wij van haar iets verlangen, dat wij haar wederkeerig niet zouden willen toekennen. Betrapt eene vreemde natie ons op die inconsequentie, dan zou dit niet voor de opregtheid onzer bedoelingen pleiten. — De heer *van Rijckevorsel*, ofschoon niet zoo geheel gerust omtrent de gevolgen voor onzen handel van de thans opgenomen bepaling van het regt van invoer op de thee, ziet nogtans zwarigheid in de aanneming van het amendement, omdat hij het eens is met den minister van Finantiën, dat het amendement niet vereenigbaar is met art. 1 der wet; doch daar hij meent, dat een hoog regt niet anders dan eene smokkelpremie is, zoo stelt hij als amendement voor, om het regt van invoer op de thee zonder onderscheiding van

herkomst, in plaats van op *f* 20, op *f* 15 te stellen.

Te gelijkertijd stelt hij een amendement voor, ten einde, in overeenstemming met de redenering des ministers, dat elk diff. regt strijdig is met art. 1, nu ook het éénige diff. regt, dat nog behouden is, mede af te schaffen en daardoor volkomen overeenstemming te brengen tusschen het tarief en ontwerp A. Hij stelt dus voor, om het art. *stroop* aldus onder de nieuw ingevoerde bepalingen van het tarief op te nemen: *Stroop.* Melasse, onbewerkt waaronder alleen wordt begrepen die, welke na de eerste cristallisatie van rietsuiker wordt verkregen, bij invoer *f* 3 per 100 pond. Melasse, bewerkte en alle andere onbewerkte, keuken en alle andere stroop, invoer *f* 10 per 100 pond.

Nadat de heer *de Monchy* zijn amendement op de thee nader had verdedigd en de opmerkingen zoowel van den minister als van den heer *van Rijckevorsel* had beantwoord, heeft, na nog eenige woordewisseling, de minister verklaard geen groot bezwaar te zien in de aanneming van het amendement van den heer *van Rijckevorsel*, op het art. *thee* voorgesteld (inkomend regt van *f* 15 in plaats van *f* 20), doch had toch liever in het belang der schatkist het regt op *f* 20 willen behouden. Ten tweede vereenigt hij zich gaaf met het amendement van hetzelfde lid op artikel *stroop*, ten einde ieder spoor van diff. regt uit deze wet verdwijne.

1o. Bij stemming is het amendement op de *thee*, door den heer *de Monchy* voorgesteld, *afgestemd* met 62 tegen 1 (den voorsteller.)

2o. Het amendement van den heer *van Rijckevorsel* op hetzelfde artikel is mede *afgestemd* met 41 tegen 22 stemmen.

3o. Dat van hetzelfde lid betrekkelijk het artikel *stroop*, *aangenomen* met 61 tegen 2 stemmen; en is vervolgens het geheele art. 4, zoo als het nu luidt, *aangenomen.*

Alsnu komt in discussie een ander amendement van den heer *de Monchy*, zijnde invoeging van een geheel nieuw artikel, strekkende om te verklaren, dat op de *thee*, bij het invoeren van deze wet regtstreeks of met ongebroken last uit China of uit de O. I. bezittingen van den Staat, met Ned. schepen ingevoerd, het invoerregt van *f* 12 per 100 pond van toepassing te laten blijven. Tot verdediging van het amendement, waarbij de quaestie van diff. regten geheel buiten gesloten bleef, voert de spr. aan, dat dit alleen is om eene faciliteit te geven aan den handel en bloot als transitoire maatregel, en waarbij de schatkist niets verliest. De heer *van Rijckevorsel* ondersteunt dit amendement als maatregel van billijkheid en van transitoiren aard, doch wenscht de bewoordingen te verduidelijken. — De *minister van Finantiën* ziet er geen groot bezwaar in om het amendement als zoodanig in de wet te brengen, mits met de verduidelijking van den heer *van Rijckevorsel.* — De heer *de Monchy* laat alsnu aan den minister de redactie over, die dan ook het artikel aldus redigeert: »Op de thee, bij het invoeren van deze wet aangevoerd, blijven de tijdens dien aanvoer verschuldigde invoerregten van toepassing." — De heer *van Rijckevorsel* kan zich echter met deze redactie niet vereenigen. Nu de eerste redactie zoodanig is veranderd als thans door den minister wordt voorgesteld, ziet hij er eene gunst in aan den eenen kant en eene onregtvaardigheid aan den anderen. — Na eenige woordenwisseling wordt het gewijzigd amendement *afgestemd* met 35 tegen 29 stemmen.

Daarna komt aan de orde het reeds mede gedeelde amendement van de heeren *de Man*, *de Fremery*, *van Twist*, *van der Linden* en *van Zuylen* betrekkelijk de kol. tarieven. Dat amendement is echter door die heeren nader gewijzigd en stelt de heer *van Zuylen* voor, om bij het vergevorderd uur de discussiën te verdagen tot maandag. — Daarover ontstaan eenige woordenwisselingen, zoo mede over de vraag, of men eene avondzitting zou houden, hetgeen wordt afgestemd met 35 tegen 29 stemmen. — Het gewijzigd amendement dier heeren luidt thans aldus:

Nieuw artikel vóór art. 5. »*a.* In de bestaande koloniale tarieven der regten van in-, uit- en doorvoer wordt geene verandering gebragt dan bij de wet.

»Alleen in dringende omstandigheden is de gouverneur-generaal bevoegd, die tarieven tijdelijk te wijzigen. Van zoodanige wijziging wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal onverwijld kennis gegeven.

»*b.* De vlaggen van zoodanige staten, die voldoen aan de voorwaarden in art. 1 dezer wet gesteld, worden door ons in de koloniën en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen met de Nederlandsche vlag gelijk gesteld. Deze gelijkstelling strekt zich niet uit tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indië.

»Nederlandsche schepen, de schepen in Nederlandsch Oost-Indië te huis behoorende en de inlandsche vaartuigen aan de schepen gelijk gesteld, zijn bevoegd tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indië, zoo als die volgens de bestaande verordeningen mag worden uitgeoefend.

(De discussiën daarover zullen maandag worden voortgezet.)

Advertentiën.

NOTIFICATIE.

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE *GELDERLAND*,

Verder voorzieningen wenschende te nemen tot het doen opmaken van eene lijst der hoogst aangeslagenen in 's rijks belastingen, ten einde dezelven, bij de verkiezing van Leden der Eerste Kamer van de Staten-Generaal, zouden kunnen in aanmerking komen;

Gelet op art. 73 der wet, regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal;

Noodigen de inwoners van dit gewest uit, om, bijaldien zij elders, dan in de gemeente hunner woonplaats, in 's rijks belastingen zijn aangeslagen en hunne gezamenlijke aanslagen in hoofdsom en rijks opcenten de som van *twee honderd gulden* te boven gaan, daarvan, vóór des middags ten 12 ure van vrijdag den 12 dezer, eene schriftelijke opgave, vergezeld van de aanslagsbilletten of uittreksels uit de kohieren, aan den Heer burgemeester hunner gemeente te doen.

En zal deze op de gewone wijze worden afgekondigd en aangeplakt en voorts in de Arnhemsche en Nijmeegsche Couranten geplaatst.

Arnhem, den 6 Julij 1850.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.
Ter ordonnantie van dezelve,
De Griffier der Staten,
L. A. J. W. SLOET.

Op Woensdag den 10den Julij 1850, des avonds om 7 ure, zal in het *Hof van Holland* in de Weverstraat te *Arnhem*, finaal en zonder beraad worden verkocht:

1o. Het KOFFIJHUIS en aanhoorigheden van *PULSERS*, bij de Schipbrug te *Arnhem*, bij den inzet met de hoogen gebragt op . . . . *f* 4900.
2o. Het daarbijstaand HEEREN HUIS op » 2400.
De Massa der beide Perceelen op . . . » 7700.

Nadere informatiën zijn met *franco brieven* te verkrijgen ten Kantore van den Notaris *KOLFSCHOTEN* te *Arnhem.*

Door het ministerie van den Notaris *KOLFSCHOTEN*, te *Arnhem*, zal op Woensdagen den 10den en 24sten Julij 1850, telkens des avonds om 7 uur, in het Logement *het Hof van Holland*, in de Weverstraat aldaar, worden ingezet en finaal verkocht, om met het voorjaar 1851 in gebruik te worden aanvaard:

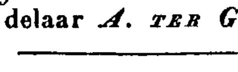
1o. De BOUWHOF *VREDENBURG* genaamd, allergunstigst gelegen onder *Elst*, Buurtschap *Rijkerswoerd*, aan den grooten weg van *Arnhem* op *Nijmegen*, bestaande uit goed onderhouden HUIS met SCHUUR en verder GETIMMERTE, benevens 24 Bunders, 2! Roeden, 30 Ellen, best WEIDE- en BOUWLAND, HOF en BOOMGAARD, uitgezonderd een stuk, alles tiendvrij, en

2o. Een HEERENHUIS, staande binnen *Arnhem* in de Koningstraat, Wijk F, No. 22, bevattende acht Behangen en Gestucadoorde BOVEN en BENEDENKAMERS, MANGELKAMER, OPEN PLAATS, KEUKEN, KELDERS, ZOLDERS, WEL- en REGENWATER POMP en meerdere gemakken.

Om aanwijzing der *plaats* vervoege men zich bij den eigenaar *J. KERSTEN* op den *Bouwhof*, en om nadere informatiën betrekkelijk de verkoop-voorwaarden van de beide Perceelen, ten Kantore van voormelden Notaris. *Brieven franco.*

Er wordt tegen primo Augustus aanstaande of eerder, te *Deventer* gevraagd eene KINDERMEID, welke reeds als zoodanig gediend heeft en met kleine Kinderen weet om te gaan, verder kunnende Naaijen en Mazen en in staat goede Getuigschriften van bekwaamheid en goed gedrag over te leggen; van welke religie is onverschillig; doch van een zekeren leeftijd. — Te adresseren, met opgave welk Loon bedongen wordt, met *franco brieven* onder Letter Z, bij den Boekhandelaar *A. TER GUNNE*, te *Deventer.*

Een fatsoenlijk Burgerman, van gevestigden leeftijd, Protestant, ongehuwd, niet onbemiddeld, en omtrent wiens trouw en soliditeit de meest voldoende getuigenissen kunnen geproduceerd worden, thans nog in betrekking zijnde, wenscht tegen November aanstaande, hier of elders, geplaatst te zijn als Administrateur van, of opzigter over eigendommen, in eene Fabriek of iets dergelijks, of op een Bureau of Kantoor in niet al te ondergeschikten stand. — Reflecteerenden gelieven zich bij besloten billet onder letter R. aan te melden bij den Boekhandelaar *J. Az. DOIJER*, te *Arnhem.*

BUITENGEWONE KOOPJES!

want nog slechts eenige dagen zal de reiziger van den heer *N. JORGENSEN* van Amsterdam, in het logement *de Kroon*, op de groote markt markt alhier, uitgepakt blijven, met een groot en fraai assortiment van alle mogelijke soorten gemaakte ZOMER-HEEREN-KLEEDINGSTUKKEN en die van heden af, bijna geheel *à tout prix* uitverkocht zullen worden.

Ten Kantore van *A. DE BRUIN*, te *Arnhem*, zijn voor de 5de klasse der 211de Staats-Loterij, welker trekking den 15den Julij begint, Heele en Gedeelten van Loten te bekomen.

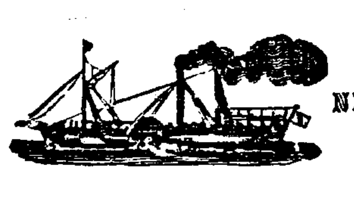
GOUD, ZILVER, JUWEELEN en PAARLEN worden aan gemeld Kantoor tot den hoogsten prijs ingekocht.

De Pillen van HOLLOWAY zijn een bewonderenswaardig middel in gevallen van galziekten, gebrek aan spijsvertering en bedorven maag.

De heer *REARDON te Newcastle* die zich een geruimen tijd lang van zijne gewone zeer drukke bezigheden had verwijderd, uit hoofde hij door zware inspanning van geest, was lijdende aan verval van krachten, aandoening van het zenuwgestel, gebrek aan spijsvertering, gal en ongesteldheid, en hartkloppingen, werd door zijne vrienden geraden, de Pillen van *HOLLOWAY* te gebruiken, daar alle geneeskundige voorschriften bij hem vruchteloos waren geweest. Hij volgde dien raad, volhardde gedurende eenigen tijd in dit voornemen, en volgde stiptelijk den daarbij voorschreven leefregel, en thans is hij geheel hersteld, en bevindt zich beter dan ooit ofschoon hij reeds den ouderdom van 65 jaar bereikt heeft.

Doosjes Pillen van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50; *Potjes Zalf* van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15 *f* 15.90 *f* 23.90.

Zijn op *franco-aanvrage* à contant te bekomen, bij den Heer *S. STRAATMAN*, Hoofddepôthouder te *'s Hertogenbosch;* den Heer *F. ROMEIJN, Fz.*, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer *B. ADAMA*, Depôthouder te *Amsterdam;* alsmede te *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

STOOMVAART VOOR DEN NEDER- EN MIDDEN-RIJN.
DUSSELDORPSCHE MAATSCHAPPIJ.
GEREGELDE DIENST

met de snelvarende Stoomschepen *Mathilde*, *Victoria*, *Gutenberg*, *Elisabeth* en *Stadt Bonn*.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam:* des Zondags, Dingsdags, Donderdags en Vrijdags, des morgens circa te 9 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem:* des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des morgens te $6\frac{1}{4}$ ure.

Van *Arnhem* naar *Emmerik* en *Dusseldorp:* des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des namiddags omstreeks $3\frac{1}{2}$ ure.

In directe verbinding met de **DAGELIJKSCHE** Dienst tusschen *Dusseldorp* en *Keulen*, de **DRIEMAAL DAGELIJKSCHE** tusschen *Keulen* en *Coblenz* en de **TWEEMAAL DAGELIJKSCHE** tusschen *Coblenz* en *Mannheim.*

Nadere inlichtingen geeft te *Arnhem* de Agent
C. BALCK.

Burgerlijke stand.

ZUTPHEN:

Van 27 juni tot en met 4 juli.

Gehuwd: Geen.

Bevallen: J. Pasman, geb. Reesing, D. — J. v. Maanen, geb. Mark, D. — A. Jansen, geb. Schut, D. — G. Langenkamp, geb Wissink, D. — D. H. Tesink, geb. v. Zeben, Z. — L. Westerink, Z. — G. v. Reen, geb. Bakker, D. — E Caspers, geb. Geurtzen, D. — A. G. Molenrijk, D.

Overleden: J. Boes, 7 d. — R. Groenheim, 48 j. — L. Hamburg, 18 m. — doodgeboren D. van Willemsen en G. v. Eijndhoven. — J. W. Willekes, 61 j. — C. Evers, 8 j.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 8 juli 2 El 4 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 1 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.